СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 14 НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 19-го січня 1945. No. 14. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, January 19, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПОСПІХ В ЗАВЕДЕННЮ ЗАГАЛЬНОЇ КРАЄВОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт візвав конґрес до негайного переведення законодавства в справі загальної краєвої служби. Його плян такий, щоб кожен молодець у віці 18—45 літ став на службу нації, чи то для воювання чи для виробу воєнних матеріялів. Він заявив, що такої конечности вимагає „тотальна офензива" Аліянтів.

Поспішне переведення пляну потрібне на те, як каже президент, щоб наші вояки на фронтах почули, що їм не забракне ні нової боєвої сили ні воєнних матеріялів; також наші вороги повинні довідатися, що наша офензива не ослабне, поки вони не складуть зброї. Президент висловився, що треба притягнути до такої служби, до якої вони надаються оті 4,000,000 людей, що тепер находяться у клясі 4-F.

Члени Військової Комісії палати репрезентантів заявляють, що для переведення законів по думці президента треба переписади цілий начерк теперішних законопроєктів. Представники робітничих і промислових орґанізацій щераз повторили свій спротив проти такого законодавства, мотивуючи його тим, що добровільна система праці, практикована досі, є зовсім вистарчальна.

ЗГИНУВ НАШ ГЕРОЙ З ПАЦИФІКУ, ТАМЕС Б. МЕКҐВАЙР.

САН АНТОНІО (Тексас). — Головний герой наших повітряних сил на Пацифіку, майор Тамес Б. МекҐвайр, родом з Риджвуд, стейту Ню Джерзі, згинув вчасі боїв на Филипинах 7. січня, зістрілений японськими крісами. Він мав за собою рекорд, що знищив 38 японських літаків. Його смерть виясняє командант боєвих сил на Пацифіку тим, що його літак був ушкоджений в бою і він не міг уже ним маневрувати.

ПРИБУВАЮТЬ ЧИСЕЛЬНО НА ІНАВҐУРАЦІЮ ДО СТОЛИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Не зважаючи на прилюдне повідомлення загалу, що парада з нагоди четвертого перебрання влади президента в суботу 20. січня буде дуже обмежена і відбудеться лише на ганку Білого Дому, прибувають до столиці великі гурти людей. Вони позамовляли наперед кімнати в готелях. Демократичний Комітет зомовив для себе 765 кімнат, а всіх готелевих кімнат до винайму є звичайно 7,000.

СТЕЙТОВИЙ ЗАКОН ПРО ПІДВИШКУ КОМІРНОГО.

АЛБЕНІ (Ню Йорк). — Комісія леґіслятиви приняла поправку до закону про побирання чиншів з дня 1. березня 1943. р. дозволяючи піднести комірне до 25 відсотків, але лише від бизнесових місць. Власники домів одначе не мають обовязку рахуватися з цим обмеженням при підвишці комірного так званим ланцюховим підприємствам.

СТЕТИНІЮС ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ПЛЯН ВАНДЕНБЕРҐА.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Едвард Стетиніюс висловився з признанням для сенатора Артура Ґ. Ванденберґа за його пропозицію, щоб великі держави заключили між собою договір про розброєння Німеччини й Росії й тим способом звільнили Росію від страху за її забезпеку. Стетиніюс сказав, що пропозиція Ванденберґа „є дуже помічна". Стейтовий департамент, як стало звісно, студіює пропозицію Ванденберґа разом із пропозицією Тама Конелія, щоб покликати до життя тимчасову Раду Обєднаних Держав для наладжування спільної аліянтської політики у визволених краях світу.

ЦЕРКОВНА НАРАДА ЗА ПОСТАНОВИ З ДОМБАРТОН ОВКС.

КЛІВЛЕНД. — На конференції церковних делеґатів, переважно з протестантських церков, принято рішення, щоб беззастережно підтримати постанови конференції з Домбартон Овкс. Треба розуміти, сказано в рішенню, що постанови з Домбартон Овкс наближають світ до християнських ідеалів.

ЗМЕНШЕННЯ ЛЕНД-ЛІЗУ В 1944. РОЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Висилка допомоги в харчах та інших продуктах на підставі Ленд-Лізу до країв Аліянтів у 1944. році досягла містоти 7,272,000,000 фунтів, отже на 4,216,000,000 фунтів менше ніж у попередному році. Найбільше продуктів дістала Анґлія, бо в самім місяцю грудни дістала 184,800,000 фунтів; потім Росія, бо 178,200,000 фунтів, а всі інші аліянтські краї дістали разом 28,000,000 фунтів — також у грудни. Між тими іншими є такі, як Франція, Греція, Польща, Африка, Югославія й Нідерлянди.

Чехо-словацький уряд плянує поворот на рідну землю і нові переміни

ВАШИНҐТОН. — Чехо-словацький уряд надіється негайного звільнення словацької землі спід нацистівського наїзду внаслідок офензиви совєтських військ. З цієї причини чехо-словацький кабінет уже плянує поворот на словацьку землю, щоб звідти кермувати державними справами а також, при допомозі підпільних сил, приспішити визволення решти занятих німцями земель. Такі вісти наспіли з Лондону.

Після прибуття кабінету на свою землю він переорганізується і пічне переводити дискусію над зміною державного устрою в тому напрямі, щоб поодинокі краї, а це Чехія, Моравія, Словакія і Русь (Карпатська Україна) дістали становище сфедералізованих земель. Кажуть, що признання такого сфедералізованого становища провінціям не буде мати впливу на заграничну політику, але дасть більшу автономію у внутрішних справах.

Дипльоматичні джерела заявляють, що до Чехо-Словаччини прийде назад округа Тешен, яка припала Польщі вчасі нарад у Мінхен.

Разом із чехо-словацьким кабінетом виїде до Словаччини і новий американський посол Лоренс А. Стайнґардт, як твердять у дипльоматичних колах. Він був перед тим амбасадором до Совєтів, потім д оТуреччини, а тепер він є амбасадором до Чехо-Словаччини. Одначе він ще не виїхав на своє становище до Лондону, а поїде аж до Словакії.

КАМПАНІЯ ЗА „МАРЧ ОФ ДАЙМС"

НЮ ЙОРК.—З нагоди відкриття кампанії за жертви для жертв епідемії діточого паралічу предсідник Краєвої Фундації Діточого Паралїжу Бейзил О'Конор оприлюднив звіт із видатків цеї установи в минулому році. Отже на поборювання недуги, яка в минулому році прибрала характер епідемії в місті, видано $238,397. Видатки стейту Ню Йорк на поборювання цієї епідемії дійдуть до висоти міліона доларів.

З нагоди відкриття кампанії за посилання жертв при помочи картонів із призначенням місця для срібних десятаків („дайм") відбулося кілька зібрань, між ін. зібрання представників чужомовних газет в готелю Рузвелт. На цьому зібранню промовляв президент дільниці Мангетен Е. Дж. Нейтан, предсідник організації чужомовних газет Н. Ґ. Сайдман і директор медичних дослідів д-р Джа нЛ. Лавен. — Кампанію за збірку на цю ціль називають „Марч оф Даймс".

Совєтська офензива вимагає полагодження польської справи

ЛОНДОН. — У дипльоматичних кругах досі приймалося, що наближаючи конференція Рузвелта, Чорчила й Сталіна полишить кожному з них право далі вести свою політику в польській справі, себто що Росія буде визнавати люблинський уряд, а Британія й Америка лондонський. Скорий поступ совєтських військ у Польщі, а головно їх недалекий уже вступ на німецькі землі робить, на погляд дипльоматів,ко нечним рішення одноцілої політики Аліянтів у польській справі.

Бачить це й польський уряд на вигнанню і збирається робити останні заходи, аби врятувати своє існування. Польський кабінет Арцішевського чує, що він мусить прийти до якогось порозуміння з Росією, але поляки назагал не мають тут на це великої надії. Він збирається предложити британському урядови ще один меморіял у польській справі, стараючися доказати права Польщі до Львова, але самий польський уряд відчуває, що він не зможе дістати належного послухання так довго, поки за урядом не станутЬ усі польські партії, себто поки до нього не прилучиться селянська партія з Мікопайчиком на чолі.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ПЕРЕБИРАЄ АВТОМОБІЛЕВІ ФАБРИКИ НА ДЕРЖАВУ

ПАРИЖ. — Офіціяльний орган французького уряду подав до публичного відома декрет уряду про удержавлення відомих фабрик автомобілів системи Рено.

Є це найбільші автомобілеві фабрики в Франції. Наймають вони 40,000 робітників. Головним мотивом удержавлення фабрик є те, що основник фабрики, Люї Рено, співпрацював з німцями підчас німецької окупації. Він помер 24. жовтня, дожидаючи в вязниці суду за цю співпрацю.

Декрет про удержавлення каже, що фабрики будуть працювати під державним зарядом, у котрому участь будуть брати теж робітники через спеціяльний „комітет підприємства".

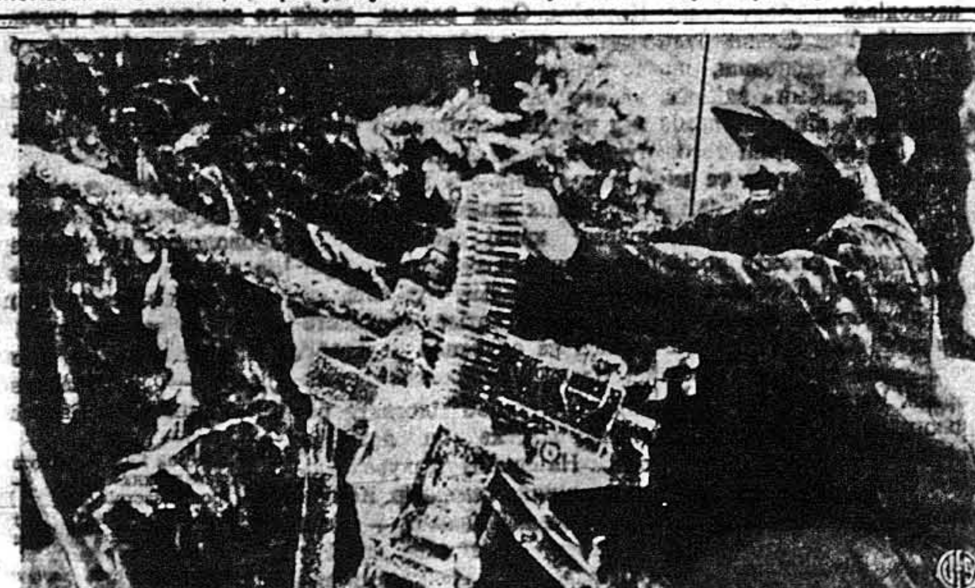
ЧОРЧИЛ ПРОБУЄ ҐЛАЇТИ ОПОЗИЦІЮ ПАРТІЇ ПРАЦІ

ЛОНДОН. — У передодень парляментарної дебати, підчас котрої посли Партії Праці будуть критикувати Чорчила за його політику в грецькій справі, уряд іменував Волтера Клинрина, генерального секретаря конгресу британських промислових юній, головою комісії для розсліду грецької ситуації.

З ІТАЛІЙСЬКОГО ХАОСУ

РИМ. — Провінціональне бюро для розділу харчів признає, що аби жити, італійці мусять купувати харчі на чорній біржі.

У місті Пескарі арештовано скриваючогося Джянома Ачерба, одного з визначніших фашистівських вожаків, котрому Мусоліні надав був свого часу титул барона.

ТЯЖКО СТРІЛЯТИ ЧЕРЕЗ СНІГ І СТУДІНЬ.—Американський вояк, що стереже переходу десь в Бельгії перед німцями, має важке завдання ще й з цього боку, що сніг завалює машиновий кріс, яким він орудує, так, що треба його що хвилини відгортати.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ДОБУЛА ВАРШАВУ Й КРАКІВ

ЛОНДОН. — Російські й польські війська ввійшли в середу до Варшави й звільнили із від німецької окупації, що тривала понад пять літ. Добуття Варшави було частиною величезної офензиви Червоної Армії проти Німеччини, в котрій Червона Армія забрала теж Краків, Ченстохову й понад 800 інших місцевостей.

Три совєтські армії женуть тепер через Польщу на захід у скорій офензиві, що не тільки має всі признаки німецького „бліцкриґу", але навіть перевищає своєю скорістю похід німецьких армій проти Польщі в 1939. році й проти Франції в 1940. р.

Про добуття Варшави доніс Сталін у спеціяльному комунікаті, по котрім у честь події через три години стріляли гармати в Москві. Говорилося в тому комунікаті про добуття Варшави як про столицю союзника Совєтського Союзу. Добуто Варшаву в третій день зручних маневрів армії маршала Жукова, підчас котрих добуто важне місто Жирардів.

Одно крило Червоної Армії наступає тепер на багаті вуглеві й залізні округи Шлеску, що дають головні припаси німецьким промислам; без цих сировців, за заявою самих німців, німецькі промисли мусіли би скоро станути. Частина військ у південній Польщі добула місто Ченстохову, восьме з ряду місто Польщі, з 138,000 мешканців, звісне широко в католицькому світі як „польський Люрд". Воно лежить над рікою Вартою, притокою ріки Одри, останньої річної перешкоди на дорозі до Берліна. Червона Армія вже цю ріку перейшла. Червона Армія добула теж місто Радомско, на дорозі з Варшави на Шлеск.

На північному крилі Червона Армія прорвала німецький фронт над рікою Нарвою й вбилася клином у німецькі лави між Цехановом і Пошажонском.

НІМЦІ ПРО РОСІЙСЬКУ ОФЕНЗИВУ.

Німецький уряд назагал не закриває подій на східнім фронті, але подає їх зараз, як тільки вони сталися, часто навіть ще поки про них донесуть московські комунікати.

Націстичні комунікати не применшують теж розмірів німецьких відступів ні величини німецької небезпеки. Вони подають, що проти німців росіяни зібрали 155 дивізій, в тому числі 25 танкових, та великі матеріяльні засоби. Кажуть зовсім виразно, що цей фронт є тепер важніший ніж західний та що на ньому вирішиться війна. Між іншим згадують, що росіяни кинули в бої новий тип повзів, котрий перевищає все досі бачене; повз називається „Осип Сталін", а найкращі німецькі повзи для нього іграшка. Має 122-міліметрові гармати, тоді як найважчі німецькі повзи мають 88-міліметрові. Кажуть німці теж, що цілу східну офензиву обговорено було на конференції Рузвелта, Чорчила й Сталіна в Теґерані. Пораз перший німецька команда ставить у своїх комунікатах східний фронт понад західний.

Націстичний орган „Фелькішер Беобахтер" заявляє, що упадок Варшави є поважним душевним ударом для німців, але німці тепер можуть подякувати своєму вождови, що серед цього нещастя не може повторитися 20. липня, себто не може скоїтися новий заговір проти націстичного уряду. Мовляв тепер німецький нарід обєднаний.

Тимчасом з Німеччини продираються вісти, які вказують, що німці не так дуже обєднані. В Мінхені, при розсліді розбиття трьох амуніційних поїздів, викрито недавно „баварський сепаратистичний рух" і ще тепер в околиці Ґрінвальду йдуть бої з підпільними організаціями.

НІМЦІ СКРІПЛЯЮТЬ ОПІР НА ЗАХОДІ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Невдачі на сході не перешкаджають німцям скріпляти опір на заході Европи. Друга Британійська Армія стрічається зо щораз сильнішим опором на північ від Аахену. Британійці посунулися яку тисячку ярдів наперед, перейшли ріку Роде в двох місцях і заняли два села.

Далі на полудне американці заняли Вільсам і підійшли на 4 милі до Сан Віту. Третя Армія піймала відділ німців у пастку в лісах на південний схід від Тетинґена.

ВЕЛИКІ ПОВІТРЯНІ РЕЙДИ ПО НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН. — Коло 700 важких американських бомбовиків і 350 боєвиків вибралося на рейди на фабрики синтетичної газоліни й субмарин в околиці Гамбурґа й Гарбурґа та на залізничі вузли в північно-західній Німеччині.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАСТУП НА ЛЮСОНІ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ЛЕЙТЕ. — Піхотинські відділи армії ген. МекАртура посунулися 17 миль з Аламіноса здовж побережжя заливу Лінґайена й дійшли до самого роґа Трінчери.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City. N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За стголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

За що воюють Аліянти?

Хто знає, як працює демократична країна, той не подивується тому, що тепер і в Америці й в Британії піднімаються публично голоси критики урядової політики в різних міжнародніх справах. Не подивується навіть тому, що в Британії підносять голоси критики Злучених Держав, а в Злучених Державах критикують Британію. Критика це є правильна дорога до поправи, якщо критика не є злобна й партійно незагоріла. Що більше, критика є доказом приязни; як влучно сказав один письменник, нашим приятелем є той, супроти котрого ми можемо бути зовсім щирі, а що є кращим виявом щирости як відкрита критика?

Критика в Британії й в Америці обертається видимо довкола питання, як найкраще й найскорше виграти війну, і якраз це є доказом, що ця критика є приязна. Коло тої справи обертається передусім дебата за те, чи корисно для Аліянтів обстоювати при своїм домаганню, що Німеччина має здатися без застережень. Є люди, які кажуть, що це тільки розбуджує німців до завзяття, а тим самим продовжує війну. Премієр Чорчил зовсім не бачить справи так: на всякий випадок війну треба вести аж до безумовної здачі Німеччини. Прихильники цеї формули кажуть, що її тепер зміняти не можна: якраз, якби Аліянти тепер формулу змінили, то це німці взяли би за доказ слабости Аліянтів і на тій основі повелиб кампанію за завзятіше воювання. Подруге, цю формулу складено за порозумінням всіх Аліянтів, і лише так вона може бути змінена.

На такій підставі наприклад „Ню Йорк Таймс" радить далі задержати формулу безумовної здачі. Одначе той самий часопис одночасно заявляється зате, аби Аліянти виступили з виразним заподанням світови своїх воєнних цілей. Голоси за таке заподання цілей підносяться тепер у Британії й Америці, каже часопис. „Через те, що нема таких виразних умовин у роді Чотирнацяти Пунктів президента Вилсона, наша психольоґічна війна недомагає. Хоча Ґестапо це головний чинник, що держить Німеччину в війні поза пункт, на якому вона здалася була в 1918. році, всеж таки револьта високих військових і цивільних урядовців проти теперішнього режіму минулого липня вказує, що Німеччина представляє тепер плодюче поле для такої психольоґічної війни".

„Ню Йорк Таймс" каже, що цього роду заява про воєнні цілі могла би вийти наприклад від конференції Рузвелта, Чорчила й Сталіна, що має відбутися вже при кінці січня, або на початку лютого. Така заява причинилабся немало до усунення теперішньої недогоди та до приспішення перемоги.

Громадою обух сталить!

Один з наших добрих громадян і Союзовців висказує у листі до редакції свої жалі й болі зприводу того, що десь ділись „провідники", що то передше голосно кричали, взивали до демонстрацій і маніфестацій, протестів, і т. п., а тепер замовкли. Пише, що через те і нема по громадах більшого руху, як і нема кому відповісти на місцях на те, що роблять з шкодою для української справи поляки чи комуністи. Пишучий не радить тих його жалів друкувати в „Свободі", бо вони до того, як він пише, не надаються...

Тому ми й не передруковуємо листа, ні не подаємо його імені. Але про саму суть справи таки хочемо заговорити, бо поминаючи тих, що „десь поховались" і „замовкли", автор письма порушує справу, що дійсно дуже важна. Йому здається, що українські „провідники", навіть як вони не „ховаються", можуть завжди усе зробити, себто, що можуть навіть і тепер дістатись до найбільших американських ґазет і там свобідно виясняти українську справу чи її обороняти; що можуть виплинути на політику американського уряду супроти України; що можуть дістати для оборони України американських політиків, сенаторів, архієпископів і т. п. Значить, що можуть осягнути подібне до того, як є з американськими поляками... Бо й притоку до писання дала авторови польська маніфестація в Бостоні в справі незалежности Польщі, про яку розписались бостонські ґазети, та на якій промовляли: архієпископ, сенатор, ґубернатор, конґресмени і т. д.

У першу чергу годі порівнувати силу американських українців з американськими поляками, з яких голосами американські політики рахуються, як це було наглядне при останніх президіяльних виборах. Це одне, що є дуже важне. Друге: Польща має в світі, а зокрема в Америці, великих оборонців, а на це складаються різні причини міжнародної натури. Третє: Польща має тут своє дипльоматичне представництво й великі фонди на офіційну пропаґанду. Четверте: Американські поляки є принаймні пять разів більші числом ніж американські українці, старші своїм побутом в Америці, далеко багатші, дуже патріотичні й жертвенні, а зокрема їхнє духовенство, та мають тисячі інтелєктуальних сил до праці, між якими є сотні знаменитих інтелєктуалів з старого краю і тут роджених. Пяте: Обороняти Польщу в Америці є дуже легко з тої простої причини, що всі є за те, щоби Польща була і то була як самостійна і сильна дрежава, та що істнує таке розуміння, що вона перша впала жертвою нападу Гітлера і йому не піддалася, а пішла до війни з Німеччиною.

А як є з українською справою? Вистарчить нагадати те, що вже було підкреслюване, а що сказав американський критик про книжку, що недавно появилась в англійській мові та яка береться обороняти український нарід. Чи це ще мало сказано, коли цей американець підкреслює, що нині писати про Україну та український нарід у правдивому світлі, це значить те саме, що плисти проти води? І де є ті, що хочуть плисти?

Та нам, американським українцям, таки треба плисти! Таки треба далі боротись проти всякої неправди, якої так повно, і з різних боків, коли іде про право України на вільне і незалежне, державне життя. І треба вірити, що таки і в тих важких обставинах знайдуться люди, що нас зрозуміють і попруть.

У тій праці треба нам памятати, що ми не маємо тут ніяких дипльоматичних місій, ніяких дипльоматів, маґнатів, мілionерів, щоб нам помагали. Маємо тільки між нами малу горстку людей, що можуть виконати якусь вартну роботу в користь української справи. І то тільки тоді, коли наш загал ось ту роботу попре своєю згодою на неї й своєю активністю, себто маніфестаціями, заявами, чи протестами, як і своїми матеріяльними жертвами.

А робота буває голосна, а є і тиха. Часом голосна є більше шумом і ґуком, як дійсним успіхом і поступом. Приготовити добру книжку про визвольні змагання України чи її культуру і постаратись про її видання анґлійською мовою, не є голосною роботою, але тяжкою, що літа триває і спотребує праці многих людей, часом і цілком безплатної. Зате користь з такої праці — велика. Особливо тоді, як громада розуміє значіння такої роботи й масово її попре. Маніфестація була й минула, але книжка остає і вічно промовляє, якщо є хтось, що дбає, щоб вона доходила до щораз більшого круга американців. Книжка дає змогу нашому молодому поколінню вивчити і добре зрозуміти українську справу з міжнароднього становища. Як є така книжка, то на місцях не треба ждати, щоб хтось десь з якогось центра опрокидував неправду про український нарід і його змагання, що появилась у якійсь місцевій ґазеті. Це вже громада повинна подбати, щоб зібрати свої сили, своїх власних дітей, що вже у літах, що вже є адвокатами, лікарями, професорами і т. п., щоб вони відповідали на це в такий спосіб, як відповідають тут роджені поляки, коли іде про інтереси Польщі чи польського народу. Говорив десь у якійсь місцевости сенатор чи конґресмен, чи який церковний достойник, щось таке, що вказує на те, що він не визнається в українських справах, треба зараз йому вислати відповідну книжку про Україну та ще з чемною, культурною допиською від особи чи орґанізації, що це робить. Це вже мусить бути робота громад і орґанізацій на місцях! А якби вона була, як цього вимагає теперішня важка пора, то на полицях „Свободи" ще не лежалиб тисячі й тисячі книжок, виданих саме для тої цили...

Слушно й добре вимагати від провідників проводу і прикладу в народній праці. Але рівночасно треба вдумуватись, що вони всилі зробити. Всіж вони працюють від рана до вечера на хліб насущний, як кожний наш робітник! Це не так, як в інших народів, що мають інформаційні та пропаґандні бюра, наукові інститути, видавничі спілки, що то одержують на свої цили величезні фонди і можуть заанґажувати для цеї праці повно таких фахових людей, що тільки цею справою займалисяб.

Того всього у нас нема. А проте праця іде й мусить іти далі. І то з більшою силою і з більшим розгоном, бо так як є, воно нікого з нас цілком слушно не вдоволяє. Та зміна зможе наступити тільки тоді, коли зрозуміємо, в яких обставинах і якими засобами ведеться у нас народня робота, бо тоді пізнаємо, що без збільшення ініцiятиви і активности та жертвенности по громадах, не буде можливо ніякому нашому „проводови" збільшити теж її акцію оборони права українського народу в Европі на вільне та самостійне життя.

У нас є тільки яка тисяча хат, в яких є „Історія України" М. Грушевського, видана по англійськи для нашого молодого покоління і ширення правди про Україну. А нема і тисячі таких, щоби була в них історія української літератури чи книжка Чеймберлина!

Чи так треба підходити нашим людям до своїх дітей і внуків, коли вони дійсно дорожать українським іменем і нашим будучим в Америці й дійсно бажають обороняти Україну?

Отже берім справу так: Одне гірке слово провідникам, а друге громаді! Тільки тоді, як одні й другі зрозуміють свої обовязки і свої завдання, піде праця вперед. А з нею і краща оборона України.

Микола Чубатий.

ЗАХІДНА УКРАЇНА ТА ПОЛЬСЬКО-РОСІЙСЬКА КРІЗА

Польсько - російський конфлікт став найбільше болючою справою в лоні Обєднаних Націй. Це вже не того роду непорозуміння, щоб його можна закривати чи дипльоматично виминати, це вже ясна війна поміж Польщею та Совєтською Росією. Конфлікт, що вибух з такою силою, вже не є навіть за західно-українські та західно-білоруські землі. Спір іде вже тепер ясно за це, чи Польща має істнувати як самостійна держава чи не має істнувати.

Оборона своїх первісних позицій лондонським урядом, обстоювання за ненарушимістю цілости передвоєнної Польщі, це тепер уже справа більше престіжу ніж практичної політики. Кожен розумний поляк здає собі з того справу, що вдержати східні землі передвоєнної польської републики при такім укладі сил як тепер є неможливо, та при теперішнім стані польської справи, де вже йде про те, чи бути чи не бути Польщі самостійною державою, лондонський польський уряд висуває всі свої максимальні домагання, щоби було чим торгуватися.

Провізоричний уряд комуністичної Польщі.

В самій Польщі, зглядно у цій частині, що найшлася вже під совєтською військовою окупацією, правдиве пекло. Люблинський Комітет Народового Визволеня проголосив себе при благословенню Сталіна провізоричним урядом Польщі. Президентом став польський робітник Берут, про якого в Польщі ніхто передше не чував. Берут це криптонім, правдиве його назвище інакше. Він є стопроцентовим комуністом, досі навіть непольським, а тільки совєтським громадянином. Польське громадянство набув мабуть рівночасно з урядом президента Польщі. Подібні випадки нам добре відомі з історії комуністичного поневолення України. І там нерідко росіянин, як от тепер Никита Хрущев, стає премієром України, хоч ні в Україні не вродився, ні українцем не є.

Уряд комунізованої Польщі очолює відомий допера в останнім часі Осубка-Моравскі. Міністром внутрішних справ мав стати витренований чоловік з совєтського Народного Комісаріяту Внутрішних Справ, себто чоловік з кругів відомої совєтської поліції, що за час двацяти літ міняла свою назву вже три разів, коли попередна вже була занадто відома у світі зі своїх крівавих подвигів.

Новий уряд розпочав негайно демаґоґічні реформи, щось як червоні в Україні 1919 та 1920 року. Лунає клич: вся земля селянам, річ природна до того часу, доки держава не відбере й селянську землю та всіх зробить державними форналями на колєктивах. Вершком демаґоґії це полишення всіх маєтків навіть лятіфундій римо-католицькій церкві, чого не робила навіть передвоєнна „католицька та панська" Польща, бо по постановам польської земельної реформи теж церковні маєтки мали бути розпарцельовані, полишаючи на кожну парохію тільки 35 гектарів, на духовні семинарі по 150 гектарів та на монастирі відповідно до числа монахів.

Комуніст Берут касує тамті „протицерковні земельні закони" панської Польщі та всі великі церковні маєтки лишає ненарушеними. Річ природна, що це демаґоґія червоними нитками шита, обчислена на західний світ, що все підозріває комуністів в переслідуванню церкви.

Та найважнішою річею при цім всім є ґенеральна розправа з польськими протикомуністичними силами. Членів польської підпільної армії, що досі боролися проти націстів, виарештовують безцеремонно, хіба, що хтось рішається вступити до польської червоної армії.

Хто знав політичний уклад передвоєнної Польщі, той знає, що комуністи в Польщі становили зникаючий відсоток населення, напевно не більше ніж 1—10 відсотків. Тепер ця зникаюча меншина, подібно зрештою як в Росії та в Україні, приходить до влади. Що провізоричний польський уряд в Люблині є вже без заслони навіть чужою совєтською аґентурою, це річ ясна та безсумнівна, одначе має він за собою одно-попертя Москви, а це нині найважніше та рішальне. Такий стан, який є тепер, це на ділі упадок самостійної польської держави.

Польський уряд в Лондоні та українці.

Теж і той, що не погоджується з політикою польського уряду в Лондоні, якщо він безсторонний, мусить признати, що леґальним урядом Польщі та урядом, що має за собою більшість населення Польщі, є таки еміґраційний польський уряд в Лондоні, тепер свіжо перефасований під проводом соціяліста Арцішевского, донедавна члена польського підпілля, Арціщевскі, що недавно прибув до Лондону з краю, прийшов до влади після уступлення премієра Міколайчика, який старався ще найбільше достосуватися до нинішних дійсних відносин Польщі та Совєтів та йти Совєтам якнайдальше наруку. Уступили всі русофільські члени уряду, а їх симпатики в Раді Народовій перейшли до опозиції, з головою Ради, відомим украïножером проф. Грабским включно.

Здавалосяб, що новий уряд міг би стати на справедливім становищі та справу вирішення спірних між Совєтами та Польщею українських земель згідно з Атлянтійським Чартером передати в руки заінтересованого західно-українського населення. У такому випадку лондонський уряд в Польщі добув би собі тим становищем принаймні моральний авторитет, не так вже в справі пропащої справи західно-українських чи західно-білоруських земель, але передовсім в справі оборони самостійности польської держави перед поґяганням Совєтів. Та цього не зробив теж і новий премієр, соціяліст Арцішевскі, дарма, що особисто це людина ідейна та соціяліст старої школи.

Преса донесла про якийсь апель премієра Арцішевского до українців, в якім він обіцює їм рівні права в демократичній Польщі, тощо. Річ природна, що й цей голос мусить прогомоніти як всі попередні без ніякого відгомону, бо західні українці минули вже цей ступінь політичного дозрівання, щоби вдоволитися якимись рівними правами держави сусідського народу. Західний українець нині визнає тільки одну політичну орієнтацію: він хоче бути не комірником, але правдивим господарем на власній землі. Того свого права він боронив не тільки у відношенні до Польщі, чи Німеччини, але також у відношенні до Совєтів. І далі боронитиме супроти кожного окупанта української землі.

Великі Демократії та Західні Українці.

Польсько - совєтський спір, річ ясна, незвичайно шкідливий для єдности Обєднаних Націй. Тому Анґлія та Америка бажалиб цей спір полагодити якнайскорше у спосіб, що вдоволяв би сяк так обидвох партнерів. Іншими словами справу Західної України не думають полагоджувати по лінії якихсь міжнародних засад, а тільки по лінії звичайного торгу поміж Польщею та Совєтами. Іде тільки про те, щоб вони такого торгу між собою добили.

Анґлія устами премієра Чорчила стала цілковито на становищі інтересів Совєтів. Премієр Чорчил прямо виразно

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

115)

Спільні західно і північно-західний фронти підвели під манастир, а наступати довелося самому Брусіловському фронтови, сильними сусідами не підтриманому.

На заході у цей час австрійці громили італійців в околицях Асіяґо. Італійці народ невойовничий. Представники Італії[55]) на милість Божу прохали Росію починати наступ, врятувати Італію, так, як в початку війни російський наступ у Прусії врятував Францію. Прохали Францію і Британію. Але там точилися тижнями завзяті бої на Сомі й під Верденом.

На нараді головно-командуючих — німецького Фалькенгайна і австрійського Конрада фон Гетцендорфа 15. травня 1916, рішено зняти корпуси з російського фронту, щоб швидче доконати союзників. Йшла одночасно висока політична гра: Фалькгайн і самий кайзер Вільгельм вимагали призначення німецького маршала Макензена головнокомандуючим східним австрійським фронтом. Домагання занадто понижувало престіж Габсбурської імперії.

Гетцендорф, ерцгерцоґ Йосиф-Фердинанд, командуючий австрійською четвертою армією і генерал Пфлянцер-Болтін, командуючий семою армією, про Макензена не хотіли й чути. Вважали, очевидно, свій добре укріплений східний фронт забезпеченим від всяких несподіванок збоку російських армій. Тим більше були певними своїх становищ, що поміж їх арміями займала фронт південна німецька армія генерала Ботмера, армії тогож Макензена і Лінцінґена та мішана, австро-німецька армія генерала Пухалло.[56]) Від них напівніч, проти фронту російської восьмої армії, стояла армія австро-угорська Бем-Ермолі і німецька Айхгорна, на стику російських третьої і восьмої армій. На кожну з австро-німецьких армій приходилося пересічно верств пятьдесять фронту. Одна армія Йосифа-Фердинанда начислювала 485,-000 бійців.

На свойому чотирохсотверстному фронті Брусілов орудував чотирма арміями: семою — ґенерала Щербачова; девятою — ґенерала Лечицького, одинацятою — ґенерала Сахарова і восьмою — ґенерала Каледіна. Одна восьма армія складалася з шістьох піших і чотирьох кінних корпусів, без малого не дві третини всіх сил південно-західнього фронту. Три інших армії складалися з сімох корпусів з додатком поокремих дивізій кінноти. На лівому крилі свого фронту Брусілов мав зрадливого сусіда — невтральну Румунію, що воювати не хотіла, але наставилася на окупацію Бесарабії, як тільки центральним державам пощастилоб відогнати російські війська ще далі на схід... На фронті бракувало ділових вищих ґенералів. Командарм восьмої Каледін — після великого поранення, щойно набирався сил. Лечицький переходив крізу на запалення легенів, і армією тимчасово командував ґенерал Крилов, командант 39 корпусу. І Сахаров ще не виздоровів після небезпечної рани командант шестого корпусу, ґенерал Гутор. Схильний до сухіт командарм семої — Щербачов, часто занепадав на груди.. Каліонора - Заячнівський, Яковлів, Скоропадський, Ерделі і з десяток інших — особлившими військовими здібностями не визначалися.[57])

Нарада російських головно-командуючих фронтами під проводом царя-главнверха, або властивіше ґенерала Олексієва, відбулася ще в початку квітня. В нараді брали участь начальники штабу фронтів — Сівера — Куропаткинського, Квенцінський[58]), Евертівського і Клембовський-Брусіловського. Сівере поводився обережно, — його армію перебрану від Ренненкампфа. Німці у 1915 році розгромили, не гірше від армії Самсонова у 1914 році у тихже мазурських озерах. Віри у свої здібности полководця Сівере не мав, не мав її також Клембовський, однак оба визначалися здібностями на становищі начальників штабів. Квецінський у всьому наслідував неповоротного Еверта. На нараді порозумів Брусілов, що на західний і північно-західний фронти покладати надій не приходиться. Хоча точний день початку наступу для всіх фронтів установлено, то Куропаткин і Еверт все відкладали, поки наступати вже не стало як... Наради командармів південно-західного фронту все таки вирішили у призначений день операції розпочати.

(Дальше буде).

[55]) Марсенго і граф Ромео.

[56]) Правдоподібно Пухальского, того самого, що у 1918. році українські відділи змусили піддати Перемишль.

[57]) Ґенерал Каледін — отаман донських козацьких військ — у січні 1918. року застрілився у Новочеркаську. Кримов згинув у рядах добровольчої армії. Брусілов, Клембовський і Тутор перейшли на високі воєнні становища у червону армію вчасі російсько-польської війни 1920. року.

[58]) Квецінський за часі Керенського командував київською воєнною округою.

Іміґранти провідниками американського робітництва

II.

Фактично кожда національна ґрупа видала з себе визначних, здібних провідників американського робітництва. Більшість юній мають в своїм складі членів різних ґруп, з яких творилася Америка. Це особливо правдиво стосується до Інтернаціональної Юнії Робітників Жіночого Одягу, орґан якої, „Джостис" виходить в кількох мовах.з Починаючи з 1900 року майже всі члени юнії були іміґранти евреї. Сьогодня вона складається з членів, що походять з яких тридцяти національних ґруп, зі всіх континентів. З поширенням одягової індустрії по цілій країні, до юнії почали вступати також роджені американці — нащадки піонірів.

На чолі яких 30,000 італійців - кравців, що складають Відділ 89 Інтернаціональної Юнії Робітників Жіночого Одягу, стоїть Луіджі Антоніні. Роджений в Італії року 1883, він іміґрував до Злучених Держав в 1908 році. Він визначився в юнії як один з активніших та здібних серед італійських робітників і в 1919 році став провідником Відділу 89, названого так в честь Французької Революції 1789 року. Став знаним як завзятий противник фашизму і комунізму. Відділ 89 помагав італійцям американізуватися та все стояв на варті проти просякнення анти-демократичних ідеольоґій. Коли в 1936 році була зорґанізована Американська Робітнича Партія, Антоніні став її головою.

Патріярхом еврейського робітничого руху в Злучених Державах є Абрагам Каган, ширше знаний, як основник і головний редактор еврейського щоденного часопису Вперед („Форворд"), найбільшого часопису в чужій мові в Америці. Народився в Росії року 1860. Внаслідок участи в революційнім русі, мусів тікати. До Злучених Держав прибув року 1882. Бачивши положення еврейських робітників в Америці та потребу орґанізації, він зорґанізував відділ еврейських кравців. Закликав інтеліґенцію перейти від теоретичних міркувань до практичної, орґанізаційної роботи. Його почин довів до створення Союзу Еврейських Професійних Спілок в 1888 році, що є федерацією еврейських місцевих відділів. Тому, що цей Союз допоміг зорґанізованню інших відділів, його стали звати „юнійним батьком". Він ще істнує і бере активну участь в Американській Федерації Праці, хоч сьогодня дві третини його членів не є евреї. Заснувавши в 1897 році часопис Вперед, Каган досягнув становища орґанізатора. писателя та публициста. Часопис став голосом не тільки іміґранта еврея, але орґанізованого робітника, що змагається до кращого. Під керуванням Кагана часопис має певний вплив на американський робітничий рух, на американське культурне життя.

Особа з чужинецького роду, імя якої тісно звязане з робітничими справами в Злучених Державах, хоч сам він не є робітничим провідником, є Сенатор Роберт Ф. Ваґнер. Народжений в Німеччині, прибув до Злучених Держав в дитинстві. Закінчив каледж в місті Ню Йорку. Упродовж останніх вісімнадцять років він репрезентує стейт Ню Йорк в Сенаті, де подавав такі законопроекти як закон про соціяльне забезпечення, закон про взаємовідносини праці; закон про пенсію залізничникам, закон про індустріяльну обнову та інші соціяльні та економічні законодавства, що особливо відносяться до робітництва. Сеантора Ваґнера знов вибрано в четвертий раз до Сенату Злучених Держав.

Нема змоги в короткій статті згадувати за осіб словянського, мадярського, литовського, південно-американського роду, чи якого іншого, які досягли значних, провідних становищ серед американського робітництва, чи то на місцях, чи в районах, чи на цілу країну. На побережжі Тихого океану, в Сан Франциско вибухнув загальний страйк в 1934 році, що звернув увагу цілої країни на Гари Бриджеса, провідника портових робітників на заході, родженого в Австралії. Найбільшим противником Бриджеса на заході є Гари Люндеборґ, моряк, родом з Норвеґії, який є головою Юнії Моряків а Пацифіку. В Ню Йорку, Михаїл Дж. Квил, роджений в Ірляндії року 1905, став головою Юнії Транспортових Робітників Америки з 1935 року. Приїхав до Злучених Держав року 1926 та став працювати як робітник при будові підземної залізниці — „Индепендент Собвей Систем" — в Ню Йорку. Він допоміг орґанізувати т р а н с портових робітників та спромігся створити міцну юнію поміж тисячами робітників нюйорських підземних залізниць, залізниць над вулицями, трамваїв та моторових автобусів. З успіхом провадив колективні угоди з компаніями, без помочі страйків.

Голова Конґресу Індустріяльних Орґанізацій є також з чужинецького роду. Филип Морей народився в Шотляндії року 1886 та приїхав до Злучених Держав в 1902 році. Працюючи в шахтах, в Пенсилвенії, він швидко дістав впливове становище в союзі шахтярів Америки — „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка", ставши заступником голови в 1920 році. З 1940 року став головою К. І. О.

Говорячи недавно про завдання робітництва, Морей казав: „Ми хочемо живої та дійсної демократії. Ми хочемо повної праці на фабриках, заводах, шахтах, крамницях... Кожда ґрупа має щось внести від себе. Повинна бути співпраця поміж робітництвом, працедавцями та урядом в орґанізованні виробництва згідно з загальним, краєвим пляном та фабричними плянами. Робітництво, заряди та уряд зійшлися з успіхом разом для виробу знаряддя для перемоги. Ми можемо триматися разом у творенню сталого добробуту". Обговорюючи орґанізовання Комітету Політичної Акції при К. І. О., він додав: „Тепер ми поширили нашу боротьбу за демократію з фабрики до місця, де відбувається голосовання".

Ф. Морей міг би ще вказати, що старання робітникв зорґанізуватися політично, хоч ця справа є ще суперечною навіть в рядах самих робітників; має давній приклад в американській ісотрії. А саме, в двадцятих роках минулого століття була зорґанізована Нюйорська Робітнича Партія, яка одним зі своїх головних домагань ставила — дарову науку в першій, народній школі, в „паблик скул".

Від того часу донині американське робітництво, не зважаючи на помилки та хиби, було тісно звязане з поступом прав людини в Злучених Державах та з поліпшенням умов життя. Для тої справи, для зорґанізовання робітництва, для досягнень, американці чужинецького роду вклали багато праці, внесли свою пайку, яка має вартість і значення для всіх американців.

Загальна Рада — ФЛІС.
(Кінець).

сказав, що „вважає справедливим, щоб землі на схід від смуґи Курзона перейшли до Совєтів". Для премієра Анґлії є справедливим це, чого 90 відсотків західно - українського населення собі не бажає. Засади Атлянтійського Чартеру, виразно говорять, що зміни границь допускаемі є тільки по засягненні волі заінтересованого населення. Ось ті засади приордної справедливости кричать проти такого становища.

Заінтересованим населенням в справі Західної України не є хлопи зпід Познання, симпатики Міколайчика; заінтересованим населенням не є теж робітники Варшави, прихильники премієра Арцішевского. Заінтересованим населенням не є теж робітники Москви чи Калуґи. Тим заінтересуваним населенням є міліони західно-українських селян та робітників, що є за самостійність, а тому — в противенстві до премієра Чорчила — вважають, що прилучення того краю під владу Совєтів не є справедливе, бо діється проти волі більшости населення, отже проти основних засад того демократичного ладу, за який беремося.

Американський уряд загально тільки заявив, що стоїть на становищі Атлянтійського Чартеру та бажав би, щоб ці справи зміни границь були вирішувані по війні. Одначе супроти конечної та пекучої потреби едности Обєднаних Націй секретар стейту Стетініюс заявив, що Америка радо повиталаб порозуміння Совєтів та Польщі в цій справі, дарма, що таке порозуміння теж булоб противне засадам Атлянтійського Чартеру, бож те порозуміння теж булоб противне засадам Атлянтійського Чартеру, бож не порозуміння чужих урядів має бути рішальним в таких справах, але згода місцевого заінтересованого населення, себто згода західних українців.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331. відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці рбори, бо буде читаний звіт контролі за цілий рік і вибір делеґата на 21. конвенцію У. Н. Союзу. — М. Ключка, предс.; А. Матолич. кас.; А. Романюк, секр

КАРНЕҐІ, ПА. — Звичайні місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 384, відбудуться в неділю, 21. січня, в год. 2. попол., в гали церковній. На цих зборах буде вибір делегата на 21. конвенцію У. Н. Союзу. Тому вимагаемо, щоби всі члени були приявними. — За уряд: І. Головатий, пр.; З. Судяк, кас.; М. Ленінський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Уряд на 1945 рік вибрано той самий. Дібрано до уряду Ю. Шевчука на рек. секр. Просимо членів прийти на час. — В. Братусь, предс.; А. Дяків, кас.; В. Бартош секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Тов. ім. О. Басараб, від. 348, повідомляє своїх членниць, що річні і місячні збори відбудуться в суботу, 20. січня, в годині 7. ввечір, в гали церковній, при Райен Еве. Буде звіт урядниць і вибір урядниць, на 1945 рік. Рівнож буде вибір делеґатки на 21. конвенцію. Просимо всіх членниць прийти на ці збори. Довгуючі членниці мають вирівнати свій довг. — За уряд: Варвара Дубас, предс.; Йосифина Стахура, кас.; Марія Періг, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо прийти на збори і заплатити свої вкладки. Відділовий уряд на 1945 рік: О. Логин, предс.; М. Дурка, кас.; Т. Наконечний, фін. і рек. сек., 16 Sanford Pl., Jersey City.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, і Тов. Просвіта, від. 260, будуть мати місячні збори в неділю, 21. січня, зараз по Богослуженню, в гали церковній на Калич ул. Рівночасно повідомляємо, що відділ 260 злучився з відділом 112, і тому будуть мати разом збори. Уряд на 1945 рік: Марія Ліска, предс.; Параня Бізун, кас.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Ева Лялук, рек. секр.; Софія Лазука, Анастазія Коберська, Анна Загвоцька, контр. комісія; Марія Савчак, Юстина Юнеська, Анна Худьо, Марія Гавриляк, до прапорів; Ева Смільчак, Розалія Волянська, надз. хворих. — К. Кабрівська, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, дає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Уряд і контр. комісія дадуть звіт за другий піврік діловодства. На річних зборах вибрано отсей уряд на 1945 рік: М. Яцула, предс.; В. Калдонський, заст.; А. Іванів, секр.; Мц Рудий, заст.; Т. Шурґот, кас.; Н. Луцишин, заст.; П. Паснак, М. Сокільський і А. Задорецький, контр .комісія; І. Луцишин, І. Буяновський і П. Балван, надз. хворих; Д. Мацiковський, старший брат. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Яцула, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр., 45 Sullivan St.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Річні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 21. січня, в год. 12:30 попол., в парохіяльній салі, 1944 В. Ірі вул. Уряд дасть звіт за 1944 рік і буде вибір уряду на 1945 рік. Просимо всіх членів і членниць обовязково прийти на ці збори. —За уряд: . Мигас, предс.; П. Хомин, рек. секр.; І. Сливка, кас.; Д. Дякун, фін. секр.

РОМ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 21, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться 21. січня, в годині 7:30 вечером, в У. Н. Домі. Просимо прийти на ці збори в означений час, бо буде вибір делегата і його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. На річних зборах вибрано такий уряд на 1945 рік: І. Лаврук, предс. і кас.; О. Ґадз, секр.; П. Череватий і С. Яворський, контроля; З. Фицик, хоружний.

(Докінчення на стор. 4-тій)

Д-р А. Т. Кібзей.

9. ЗАПАЛЕННЯ СЛІПОЇ КИШКИ

(Докінчення)

Запалення черевної оболонки може наступити з. пропукнення боляка або й пропукнення самої сліпої кишки. Коли пукне сліпа кишка, то прояви недуги, що їх я описав, є дуже сильні. Недуга проявляється нагло сильними підчеревними болями. Наступає роздуття черева і ціле черево завмирає. Кал з кишок не відходить. Живчик бє що раз то скоріше: недужий блює, язик у нього сухий; горячка підноситься і появляються звичайні признаки запалення черевної оболонки (черевної ями).

Коли пукне боляк, то прояви недуги ще яркіші. Наступає наглий біль, втрата сил, омлíння та загальне запалення внутра черева. Звичайно на кілька днів або на кілька тижнів передтим такий недужий вже мав перші прояви недуги в острій або тільки лагідній формі.

Комплікації. Крім вище описаних проявів боляка і запалення черевної оболонки, запалення сліпої кишки може потягнути за собою й інші тяжкі комплікації, які часто кінчаться смертю недужого. Таким є запалення жили близько сліпої кишки і затроєння гноєм близьких до тої кишки знарядів тіла, печінки і т. п. Того роду запалення завше кінчаться смертю. Або можуть появитись всілякі інші боляки, ґанґрина і т. п.; дальше: запалення грубої кишки; часом загальне затроєння крови; розрив жил та кровотоки і хоробливі наростi і т. п.

Важне згадати, що запалення черевної оболонки може існувати вже від самого початку запалення сліпої кишки та не мусить відразу проявлятися в острім виді. Буває, що таке запалення з початку нагадує в своїх проявах тільки якийсь легкий катар. А так може бути, що коли й сліпа кишка пукне або навіть загниє, то прояви такої недуги а самім початку не мусять бути острі. З того слідує, що недужого на запалення сліпої кишки треба пильно доглядати, щоб можна можна перевести операцію сейчас, як тільки прояви недуги зачнуть прибирати остру форму.

Лікуваня, комплікації та наслідки.

Запалення сліпої кишки і хоробові комплікації, які ця недуга викликує, є дуже небезпечні для життя людини. Але поступ в науці медицини та лікарська практика довели смертельність від цеї недуги до відповідно молого проценту. При острих нападах запалення сліпої кишки, коли операцію вчасно переведено, на цю недуґу вмирає всего 1 до 2 на 100 хорих. Коли запалення було з боляком, то 3 до 4 процент хорих вмирає по операції; але коли наступило запалення черевної оболонки, то смертельність виносить до 20 на 100. Загалом вигляди на життя або смерть недужого залежать багато від якости і остроти закаження.

Лікування запалення сліпої кишки відбувається при помочі негайної операції, як тільки покажуться перші сильніші прояви недуги. Перед операцією пацієнт повинен бути під лікарським доглядом і такому пацієнтови не вільно давати ніяких лікарств на прочищування жолудка або кишок: тільки морфіну можна застрикнути в тіло для усмирення стравних болів, коли пацієнт має безпосередно положитися на операційний стіл.

Сама операція сліпої кишки не є довготриваюча і колиб не комплікації, які з недуги можуть повстати, то кожний чоловік, що піддається такій операції, завше міг би прийти до повного здоровля. Буває, що й здорові люди нарочно піддаються операції сліпої кишки, щоб на будуче запобігти недузі і такі люди майже ніколи не гинуть від наслідків операції. Але коли операцію переведено в часі недуги запізно, себто, коли сліпа кишка пукнула або боляк пукнув, або коли вже в часі операції існувало запалення черевної оболонки, то така операція не завше помогає.

Наслідки операції можуть бути ось які:

а) Може наступити звуження та скручення кишки через перевязки або додатки; а тоді наступає кишкова обструкція. Недужий сильно блює, відчуває біль в животі, роздуття, твердий запір; живчик прискорений і низька теплота тіла. Це може статися і в кілька днів по операції: тоді треба недужому живіт наново розрізувати.

б) Можуть наступити затроєння всілякого роду, запалення жили, боляки, гниюче запалення черевної оболони або боляк під пахою;

в) Або навпаки, може кишка отворитись, як це часто буває у пацієнтів, що мають туберкульозу (сухоти) кишок;

г) Або може кров сціпеніти в сусідних жилах;

д) Або може наступити пропуклина в підчеревних мускулах;

е) Або врешті може на місце самої операції повстати пропуклина, особливо тоді, коли недужий терпів на хронічний катар грубої кишки і т. п.

З того слідує, що недужий повинен і по операції через довший час залишитися під лікарським доглядом, щоб кожної хвилини в разі небезпеки можна було примінити до недуги такі засоби, які конечно потрібні до привернення недужому повного здоровля.

Увага! — Повищі матеріяли є взяті з книжки автора — „Украінскьий Лікар" — (600 сторін друку, оправлена в полотно) котра в недовзі появиться з друку. Хто замовить книжку тепер, тому вишлеться її вже з оплатою почти за $3.00.

Пишіть до:

Dr. A. T. Kibzey,
11903 Jos. Campau Ave.,
Detroit, 12, Mich.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Усп. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. січня, в церковній гали, зараз по Сл. Божій. Просимо членів явитись на збори. Урядники і контроля дадуть звіт зо свого урядування в 1944 і буде вибір уряду на 1945 рік. — За уряд: Н. Стадницький, предс.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. січня, зараз по відправі, де звичайно. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці важні збори і вислухати звіту уряду і контролі за минулий рік і вибрати уряд на 1945 рік. По зборах будемо збирати місячні вкладки. — За уряд: Г. Костюк, предс.; П. Половий, кас.; П. Саламаха, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 21. січня точно в 2. год. в галі церковній, 47 Говп Еве. Просимо всіх членів зійтись на збори, а особливо ті члени, що мають діти в молодечім департаменті, щоб принесли зо собою діточі грамоти і переписали їх до старших членів. — За відділ: В. Сметана, предс.; В. Бродський, рек. секр.; М. Табачук, фін. секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 20. січня, в год. 7. ввечір, при 435 Мейн ул. З браку приміщення на збори підчас свят, ми мусіли перенести збори на інший день. Тому просимо членів конче прийти на збори. Маємо дуже важні справи до рішення і буде звіт з діяльности за минулий рік. — М. Матияш, секр.; С. Вінярський, предс.

СКРЕНТОН, ПА. — Бр. св. Василія, від. 229, повідомляє всіх своїх членів і членицъ, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. січня, в церковній гали, зараз по Сл. Божій. Обовязком кожного члена і члениці є прийти на збори хоч раз на рік. — Н. Кузьмин, предс.; М. Дутчак, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — **Річні збори** Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 21. січня, в парохіяльній галі, 235 Карбон ул., в годині 2. пополудні. Уряд просить всіх членів явитися на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде також вибір делегатів на конвенцію. Уряд просить членів не лишати ніяких довгів. — За уряд: Ю. Загвоцький, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

СЛИКВІЛ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 126, повідомляє своїх членів і членицъ, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. січня, точно в 2. годині пополудні, в церковній гали. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт контр. комісії і вибір делегата та його заступника на 21. конвенцію. Просимо членів прийти на парастас за померших членів відділу 126 в неділю, 28. січня, по Сл. Божій, коло 10:30. — За уряд: І. Павлечко, пр.; Г. Дидів, секр.-кас.

МекАДУ, ПА. — Місячні збори Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, відбудуться 21. січня, в церковній гали, точно в годині 3:30 пополудні. Просимо всіх членів бути присутними на означений час, бо буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. — Уряд відділу.

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 20. січня, в год. 8. ввечір, в церковній галі, 1745 Вашінгтон Еве.

ТАРЗАН, ч. 111. Берлін.

THE SCENE SHIFTS TO BERLIN, TO THE OFFICE OF HERMANN GOERING. DR. JOSEPH GOEBBELS ENTERS WITH FRENZIED ENTHUSIASM.

THE ENGLISH AND AMERICANS HAVE GIVEN UP TARZAN FOR LOST. NOW IS THE TIME FOR US TO ACT. EVERYTHING IS READY.

THEN WE'LL REPORT TO DER FUEHRER

Зникнення Тарзана було сензацією цілої транспортової команди.

„Може вони впали в море, і якась субмарина взяла їх у полон", піддав один летун.

Сцена переноситься до Берліна, до канцелярії Германа Ґерінґа, до котрої входить д-р Ґебельс з виразом захоплення.

„Англійці й американці переконані, що Тарзан пропав. Тепер для нас час працювати. Все готове".

„Як так, то треба донести фірерови".